

1. Aşağıdakilerden hangisi gezi yazısının yararlarından biri değildir?

- A) Gezilip görülen yerlere ilişkin bilgi verir.
- B) İyi bir anlatımla gezme ihtiyacı duyan kişilerin bu özlemini gidermesini sağlar.
- C) Bir yere gezmeye gidecek olan kişiye ne gibi hazırlık yapması gerektiği hakkında bilgi sağlar.
- D) Yerel ve evrensel sorunların çözülmesini sağlar.
- E) Farklı kültürleri ve farklı coğrafyaları kendimizinkiyle karşılaştırmamızı sağlar.

2. Gezi türü eserlerin oluşmasındaki en önemli sebep yazarın kendisidir. Bu anlamda gezinin yapılış nedeni çok önemlidir. Görev sebebiyle, bilimsel ve siyasi konferanslar sebebiyle, diplomatik sebeplerle, sağlıkla ilgili sebeplerle, zevk ve eğlence sebebiyle veya başka bir sebeple yapılan gezilere ait izlenimlerin anlatıldığı gezi yazılarında yazarın yaşamışlıkları, dikkatli gözlemleri, orijinal tespitleri temel unsurlardır. Bunları aktaran da çoğunlukla birinci teklik şahıstır.

Yukarıdaki parçada gezi yazısıyla ilgili verilen bilgiler ışığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Seyyahın yapmış olduğu gezinin nedenleri sıralanmıştır.
- B) Zevk için yapılan gezilerin gezi yazısı için yeterli olmadığına dikkat çekilmiştir.
- C) Yazar genellikle "ben" üslubuyla yazıyı kaleme almaktadır.
- D) Temel unsurlardan biride farklı unsurların dikkatli bir gözlem sonucunda verilmesi.
- E) Gezi yazılarının meydana gelmesindeki en önemli unsur, yazardır.

3. Gezi yazıları genellikle günü gününe yazılmaz. Ancak doğruluk, açıklık ve etkileycilik için bazen günlük alınan notlardan faydalanılabilir. Kitap mutlaka gezi tamamlandıktan kısa bir süre sonra kaleme alınır.

Yukarıdaki parçada gezi yazısı ile ilgili asıl anlatılmak istenen nedir?

- A) Gezi yazılarının da anılar gibi günü gününe yazılabileceği
- B) Gezilen görülen yerler ve yaşamışlıklar üzerinden zaman geçtikten sonra yazıya dökülmelidir.
- C) Anı ile gezi yazısı arasında kurgusal olarak bir fark olmadığı
- D) Gezi yazılarının bilgilerin taze olması nedeniyle anılardan yararlanmasından
- E) Gezi yazılarının günlükten farkı ve günlükle olan ilişkisi

4. 20. yüzyılda ise iş gezileri ve politik geziler bu edebî türü beslemiştir. Cumhuriyet Dönemi, yurt içi ve yurt dışı gezilerin ivice

attığı, gezilen coğrafyaların çeşitlendiği, farklı bakış açılarının getirildiği, bu türün pek çok değişik örneğinin görüldüğü bir dönemdir. Tamamı gezi notları olmamakla birlikte — Dağa Çıkan Kurt, Yolculuk Notları; — Alp Dağlarından ve Miss Châlfrin'in Albümünden, — Anadolu Notları

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilenler getirilmelidir?

- A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun, Cemil Meriç, Reşat Nuri Güntekin
- B) Halit Ziya Uşaklıgil, Falih Rıfkı Atay, Tarkan Buğra
- C) Halide Edip Adıvar, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun, Reşat Nuri Güntekin
- D) Reşat Nuri Güntekin'in, Tomris Uyar, Kemal Tahir
- E) Bedri Rahmi Eyüboğlu, Oğuz Atay, Reşat Nuri Güntekin

5. Aşağıdakilerden hangisi kişisel hayatı konu alan metin türlerinden biridir?

- A) Sohbet
- B) Deneme
- C) Gezi yazısı
- D) Tenkit
- E) Röportaj

6. Yaşanan olayların insan belleğinde bıraktığı izlerdir. Bu belleği canlandırarak geçmişi yazıya döker; yaşananı değil yaşanmış anlatır. Sanatçılar, edebiyatçılar, devlet adamlarının anıları okuyucunun ilgisini çeker. Çünkü onlar eserlerine kendi damgasını vururlar. Böylece okuyucu, anılarını okuduğu kişiyi ve onun yakın çevresini tanıma olanağı bulur. Yine okuyucunun ilgisini çeken bir başka yazı ise yazarın, gezip gördüğü yerlerin ilgi çekici yönlerini tanıttığı yazı türleri de vardır. Bu yazılar, yazarın ilgisini çeken, okurun da ilgisini çekeceğini umduğu yerleri ve oraların özelliklerini dile getirir. Bu türün ilk örneklerine Osmanlı İmparatorluğu döneminde rastlanır. Bu dönemde geçici görevlerle yabancı ülkelere gönderilen Türk elçilerinin oluşturduğu eserlerdir.

Bu parçada anlatılan metin türleri aşağıdaki şıklardan hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Anı - Sefaratname
- B) Otobiyografi - Gezi yazısı
- C) Günlük - Anı
- D) Otobiyografi - Biyografi
- E) Günlük - Gezi yazısı

7. Adı geçen bağın ortasında, göğe baş uzatmış bir yüksek kubbedir ki güya aydınlık hamam camekanı gibi tepesi açıktır. Bu açık yerde altı adet ince mermer sütunlar üzerinde Kiyarıyan tacı gibi bir kubbecik vardır. San'atkar iş üstadı, bu küçük kubbenin ta tepesine halis altın ile yaldızlanmış bir çeşit demir

mil üzerine bir bayrak yapmış, ne taraftan rüzgar eserse, o bayrak o tarafa döner. Garip görünüşlüdür. Ama aşağı büyük kubbe sekiz köşelidir. Bu kemerli kubbe içinde dahi sekiz kemer vardır. Her kemerin altında bir kış odası vardır. Bu odaların her birinde ikişer pencere vardır. Bir penceresi odanın dışında olan gülistanlı ağaçlığa bakar, diğeri de bu büyük kubbenin ortasındaki büyük havuz ve şadırvana bakar. Bu sekiz adet kış odalarının önünde, yine büyük kubbe içinde sekiz adet yazlık odalar vardır. Üç tarafı kafesli mermerler ile yapılmış bu büyük kubbe altındaki büyük havuzun çevresindeki sel sebillerden berrak su çağlayıp havuza girince, fıskiyelelerden berrak su, kemerli kubbenin göbeğinde nihayet bulur.

Evliye Çelebi' ye ait bu gezi yazısıyla ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Bahsi geçen yer bütün yönleriyle tasvir edilmiştir.
- B) Dil, kanalı kontrol işlevinde kullanılmıştır.
- C) Yazar, gezdiği yerin ilginç özelliklerini mizahi bir dille anlatmıştır.
- D) Sade ve açık bir üslupla anlatılmıştır.
- E) Okuyucunun dikkatini canlı tutarak anlatılanlar merak uyandırmaktadır.

8. İnsan yaşamının kayıt altına alınmasını sağlayan dahası tarihi başlatan yazının icadı, insana gördüğünü, duyduğunu ve düşündüğünü ölümsüzleştirme imkânı sağlamıştır. Yazıyla birlikte edebiyatın tarih içinde gelişimi, kullanımının artması her toplum için gezilen yeni coğrafyaların ayırt edici özelliklerini kaleme alma ihtiyacını beraberinde getirmiştir. Bu ihtiyaç, herhangi bir yazarın gördüklerini özgün üslubuyla anlattığı bir tür olan — ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Günlük
- B) Gezi yazısı
- C) Anı
- D) Otobiyografi
- E) Mektup

9. Evliya Çelebi'nin "Seyahatname"si dışında; Piri Reis, seyahatnamesinde, denizcilere Akdeniz kıyıları, adaları, geçitleri, boğazları, körfezleri, fırtına halinde nereye sığınılacağı, limanlara nasıl yaklaşılacağı hakkında bilgiler ve bu yörelerdeki insanların kültürel yaşantıları hakkında bilgiler verir.

Yukarıdaki parçada bahsedilen Piri Reis kitabı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kitab-ı Bahriye
- B) Sefername
- C) Mir'atü'l-Memalik
- D) Fransa Sefaretnamesi

10. Kâtip Çelebi'nin Cihannüma'sı Osmanlılarda coğrafya alanındaki en önemli eserdir. Eser tam anlamıyla bir seyahatname olmasa da Japonya adalarından Erzurum ve Irak sınırına kadar olan memleketlerin coğrafyası, kısa tarihi, bitki ve hayvanlar alemi hakkında bilgi vermesi bakımından dikkate değerdir.¹¹ Batlamyus kuramına dayanan harita ve şekiller içerir. Osmanlı medeniyetinde ilk kez, Batı coğrafya bilgilerinden yararlanılmıştır. Cihannüma, Dünya'nın yuvarlak olduğunu da kanıtlamaya çalışan fiziki coğrafya ağırlıklı bir giriş bölümünden sonra Kristof Kolomb ve Macellan'ın keşif gezilerinden söz eder. Cihannüma'da Osmanlı Avrupa'sı, Anadolu ile İspanya ve Kuzey Afrika'yı kapsamaktadır. Japonya'dan başlayarak Asya ülkelerini tanıtır. Bunların tarihleri, yönetim biçimleri, ekonomileri, inançları konusunda bilgiler verir. Bu arada İslam Coğrafyacılarının bilgi yanlışlarını gösterir, bunların harita kullanmamaktan ileri geldiğini açıklar.

Yukarıdaki parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Farklı coğrafyalardan ve değişik özelliklerinden bahseden eserde harita ve şekiller de mevcuttur.
- B) Bazı bilimsel gerçeklerin üzerinde duran eserde keşiflerden de söz etmektedir.
- C) Eser Japonya'dan Kuzey Afrika'ya kadar geniş bir coğrafyanın haritasını içermektedir.
- D) Bazı İslam bilim adamlarının yanlışlarını ve nerede yanlış yaptıklarından bahsetmektedir.
- E) Katip Çelebi'nin bu eseri coğrafi alanda başarılı bir eserdir.